

ZMIANY ZACHOWAŃ/OSOBOWOŚCI ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIEM OD ŚRODKÓW UZALEŻNIAJĄCYCH.

W sferze prawa – dziecko może popełnić przestępstwo

- prowadzenia samochodu po pijanemu
- kradzieży w sklepie
- nielegalnego posiadania narkotyków
- wandalizmu
- handlu narkotykami
- poważnej kradzieży
- napadu i pobicia
- prostytucji

W sferze szkoły:

- rezygnuje z zajęć pozalekcyjnych lub zostaje z nich usunięte
- staje się bardziej leniwe
- opuszcza lekcje
- opuszcza całe dni w szkole
- oddaje niedokończone zadania domowe, oddaje je późno lub wcale
- dostaje gorsze stopnie
- nie zalicza przedmiotów
- fałszuje usprawiedliwienia
- często wychodzi z lekcji
- nie uważa lub przeszkadza na lekcjach
- śpi na lekcjach

- jest niegrzeczne, nie słucha nauczycieli i nie przestrzega reguł

- zostaje zawieszona lub wyrzucona ze szkoły

W sferze kontaktów z rówieśnikami:

- posługuje się slangiem narkomanów:

- być w ciągu – codziennie używać środka odurzającego
- być na głodzie, na skręcie – cierpieć z powodu objawów odwykowych
- haj (ang. *high*) – stan odurzenia narkotykiem
- nabuzowany, naćpany, nagrany, nawalony (ang. *wasted, stoned, baked*) – odurzony, znajdujący się pod wpływem narkotyku

- trawa, trawka, gandzia, marycha, maryśka, huana, gras (ang. *dope, pot, ganga, herb, weed, reefer, grass*) – marihuana

- hasz (ang. *hash*) – haszysz, skoncentrowana postać marihuany
- hera (ang. *smack*) – heroina
- koka (ang. *snow, line, rail, coke*) – kokaina
- prochy, piguły, pestki – środki odurzające w tabletkach lub kapsułkach
- dmuchać, snifować, wachać (ang. *sniff*) – odurzać się inhalantami, np. klejem
- amfa, spid (ang. *speed, upper*) – amfetamina
- ćpun – ktoś, kto regularnie używa narkotyków
- działka (ang. *line, hit*) – porcja narkotyku
- podróż, odjazd, odlot (ang. *trip*) – efekt substancji halucynogennej, jak LSD, meskalina czy peyotl
- strzelić – wstrzyknąć narkotyk

- porzuca dawnych przyjaciół lub oni odsuwają się od niego

- przyłącza się do „trudnej” młodzieży lub do narkomanów, często starszych od siebie
- trzyma nowych przyjaciół z daleka od rodziców
- ma przyjaciół, którzy nie chcą rozmawiać z rodzicami lub podawać swoich nazwisk

W sferze rodziny:

- wywołuje rodzinne kłótnie i niesnaski
- wraca do domu po wyznaczonej godzinie bez pozwolenia/ zawiadomienia rodziców
- przestaje spełniać domowe obowiązki
- wymyka się z domu
- zostaje na noc poza domem lub znika na kilka dni bez pozwolenia/powiadomienia rodziców
- odmawia podporządkowania się ustaleniom domowym
- przestaje podejmować zadania i prace wspólnie z rodzicami lub ukrywa swoje działania

- nie chce uczestniczyć w odwiedzinach dalszej rodziny
- nie chce jeść posiłków z całą rodziną
- izoluje się; przebywa w swoim pokoju z dala od innych
- nie chce rozmawiać o swoich znajomych i sposobach spędzania czasu
- nie informuje o wydarzeniach szkolnych (wywiadówkach, zmianach nauczycieli, uwagach czy zawieszeniu w prawach ucznia)
- ma pieniądze z niewiadomego źródła
- manipuluje rodzicami; nastawia jedno z rodziców przeciw drugiemu
- łatwo wybucha gniewem; rodzice chodzą na palcach i uważają na każde słowo
- coraz więcej przeklina
- stosuje agresję słowną
- stosuje agresję fizyczną
- okazuje coraz większą wrogość

- jest zgryźliwe, ponure i milczące
- składa i łamie obietnice
- nie słucha rodziców, nie przestrzega reguł
- poprawia swoje zachowanie, ale nie na długo

W sferze umysłowej:

- ma zmniejszony zakres uwagi i problemy z koncentracją
- ma objawy paranoi: uważa, że jest śledzone, prześladowane lub zagrożone
- cierpi na nieokreślone lęki
- jest niespokojne, nie może usiedzieć na miejscu

W sferze fizycznej:

- wykazuje zmiany wagi: drastyczny wzrost wagi lub jej obniżenie - ma nieregularne okresy snu: zbyt długie lub zbyt krótkie

- nie śpi do późna w nocy; sypia w dzień
- jest częściej posiniaczone lub poranione
- zaniedbuje higienę osobistą i otoczenia (pokoju)
- ciągle nosi to samo ubranie
- trapi je głęboki, męczący kaszel lub nieustanne suche pokaszliwanie
- ma coraz więcej dolegliwości dróg oddechowych
- ma krańcowe lub nieregularne nawyki żywieniowe
- dysponuje zmniejszoną ilością energii

W sferze emocjonalnej:

- mówi o śmierci lub samobójstwie
- często jest w złym humorze; łatwo się obraża
- bywa smutne lub wesołe bez widocznej przyczyny

- miewa nagłe zmiany nastroju
- nie dzieli się swymi uczuciami; odcina się od innych lub przyjmuje postawę obronną
- nie dopuszcza do siebie rozsądnych argumentów rodziców; odmawia podjęcia dialogu na swój temat
- wydaje się smutne, przygnębione, zniechęcone
- coraz bardziej pograża się w depresji
- uważa, że jest „przegrane”, „do niczego”
- staje się coraz bardziej agresywne
- traci zainteresowanie dla cenionych dawniej czynności
- traci motywację i dążenie do sukcesu
- ma mniejszy szacunek dla siebie; czuje, że nie umie sprostać wymaganiom i że nie jest tak dobre jak dawniej
- ma mniej optymizmu, jest bardziej cyniczne

W sferze etyki:

- obecne zachowanie jest sprzeczne z poprzednio uznawanymi wartościami
- kłamię i oszukuje
- zastawia własne i/lub cudze przedmioty
- okrada rodziców/ rodzeństwo
- zachowuje się wyzywająco w sferze seksualnej
- niespodziewanie zachodzi w ciążę; może nie wiedzieć, kto jest ojcem
- traci zainteresowanie kościołem; nie chce rozmawiać o swojej wierze; traci wiarę w Boga

ZAUWAŻALNE OZNAKI POZWALAJĄCE PODEJRZEWAĆ UŻYWANIE ALKOHOLU I NARKOTYKÓW.

Zauważone oznaki używania alkoholu i narkotyków:

- zapach alkoholu w oddechu
- okresy utraty pamięci; wykonywanie czynności, których potem się nie pamięta
- niewyraźna wymowa
- niepewny krok, zataczanie się
- trudności ze skupieniem wzroku
- mówienie rozwlekłe, powtarzanie się
- wymiociny, które czuć alkoholem
- blizny (heroina)
- rozszerzone źrenice (kokaina)
- zwężone źrenice (heroina)

- doniesienia innych osób o używaniu środków odurzających
- wdychanie, palenie, łykanie lub wstrzykiwanie środka odurzającego
- przedawkowanie (stan śpiączki po użyciu)

Oznaki pozwalające podejrzewać używanie środków odurzających:

- przysypianie
- pozostałość białego proszku na górnej wardze (kokaina)
- chroniczne zaczerwienienie oczu (marihuana)
- słodki, mdły zapach marihuany na ubraniu lub w pokoju
- utrata przytomności
- dreszcze/drgawki
- zatkany nos; krwotoki z nosa

- napięcie, podenerwowanie, ekscytacja (kokaina)
- brązowe plamy na palcach (marihuana)
- dziwaczne podejrzenia paranoiczne (psychoza kokainowa)
- stan krańcowej paniki
- nieopanowane ruchy, skurcze, niemożność usiedzenia na miejscu
- chroniczna ospałość (marihuana)
- nadmierne zmniejszenie lub zwiększenie wagi ciała
- ataki
- ubytki w domowym zapasie alkoholu lub rozwodnienie domowego alkoholu
- znikanie domowych środków uspokajających i uśmierzających lub innych leków należących do rodziców
- małe celofanowe torebki z białym proszkiem (kokaina)

- większe celofanowe torebki z pozostałościami listków, łodyg i nasion podobnych do przyprawy oregano
- puszki po piwie, butelki od wina czy wódki w pokoju
- żyletka o prostych ostrzach (do ułożenia „działki” kokainy)
- mała łyżeczka, często noszona na szyi (do wdychania kokainy)
- mały słoiczek lub fiolka z kolorowym, plastikowy korkiem (crack)
- fajka z podwójną główką (dolna część na wodę, górna na crack)
- małe fajki z porcelany (marihuana)
- wysoka, często kolorowa fajka wodna z plastiku lub mosiądzu do palenia marihuany albo haszyszu
- bibułki do papierosów (do robienia skrętów z marihuany)
- szczypczyki do przytrzymywania skręta z marihuany
- kadzidełka (by przysłonić zapach marihuany)

- środki odświeżające oddech – guma do żucia (alkohol)

- pigułki różnych kształtów, rozmiarów i kolorów

- szarobiałe, przypominające mydło cząstki wielkości ziarenka grochu (crack)

- strzykawka (do wstrzykiwania kokainy, heroiny lub obu naraz)

GDZIE SZUKAĆ POMOCY (województwo opolskie):

- NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Monar”, ul. Ozimska 8, I p., pok. 1, 45-057 Opole, tel. (077) 453-21-51
- TRiPDU „Powrót z U”, ul. Armii Krajowej 9/1, 45-071 Opole, tel. (077) 453-83-81
- TRiPDU „Powrót z U”, punkt Konsultacyjno-Interwencyjny, ul. Zamkowa 6, 46-200 Kluczbork, tel. (077) 418 – 75 – 86
- TRiPDU „Powrót z U”, ul. Rynek 35, 48-340 Głuchołazy, powiat Nysa, tel. (077) 439-33-00
- TRiPDU „Powrót z U”, punkt Konsultacyjno-Interwencyjny, ul. Jagiellońska 3, 48-200 Prudnik, tel. (077) 436-05-33

opracowanie: psycholog szkolny mgr Hanna Kosińska

